

Bouwhistorische Commissie Westfries Genootschap

Project 17.7 Koolschuur - Zuiderpad 2 - Opperdoes

Omschrijving

Een van de oudste koolboeten van Opperdoes staat aan het Zuiderpad nummer 2. Het pand, daterend uit 1901, bevindt zich vlak bij de Tuinsloot. De afmeting bedraagt circa 4,80x8,80 meter.

Zuiderpad met zicht op de boerderij van Teunis Klaver in de Tempel. Links de onderboet van Jaap Zwaan met zijn schuitje de aref

De schuur is grotendeels ingegraven om de afstand tussen de schuit met producten en de schuuringang zo kort mogelijk te houden. Het hoogteverschil met het naastgelegen pad is behoorlijk groot. Aan de kant van het Zuiderpad ligt een betonnen trap vanaf de weg naar de schuurdeuren.

De schuur weerspiegelt in de sloot. De foto is gemaakt vanaf de brug.

De dubbele deuren aan de achterkant zijn vervangen. Van binnen is de schuur merendeels authentiek.

De benedenverdieping werd gebruikt voor opslag van bewaarkool, wortels, bieten en uien. In de aardappelkamer stond de voorraad eetaardappelen voor eigen gebruik en het pootgoed.

Het pad naar het huis met de laaggelegen schuur

Binnenzijde straatkant met dubbele deur en trap.

Bewoningsgeschiedenis

Andries Smit (geboren 10 januari 1886) trouwde op 14 mei 1914 met Marijtje Vredenburg (geboren 30 april 1890).

Zij kregen vier kinderen: Andries (4 november 1915), Cornelis (31 december 1919), Jan (19 april 1921) en Maartje (7 mei 1925).

Andries en Marijtje Smit gingen direct na hun huwelijk (1914) wonen in een huis op het Zuiderpad dat anno 2017 huisnummer 2 heeft. Zij kochten dit huis van Cornelis Vredenburg, de vader van Marijtje.

Aan de westkant van het huis stond aan het water van de Tuinsloot de nu nog bestaande schuur, die dateert uit 1901.

Andries en Marijtje gingen in 1963 naar het bejaardenhuis Almere in Opperdoes. Zij verkochten het huis aan hun schoonzoon Jacob Zwaan (3 oktober 1925) die getrouwd was met hun dochter Maartje Smit.

In 2010 kochten Jaco en Paula Trompetter het huis en de schuur van Jacob Zwaan.

Zuiderpad, 1920. Het huis rechts is later gesloopt en er is een nieuw huis voor in de plaats gekomen dat meer achterwaarts is gezet.

Gezicht vanaf de Tempel op de boerderij van Jaap Zijp. Rechts de oude schuur van Andries Smit.

De schuur aan het water

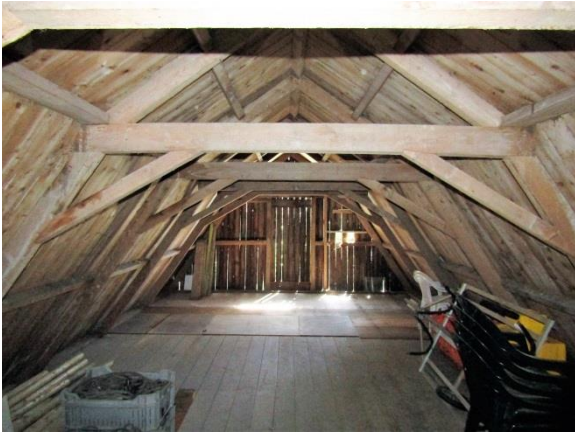
De schuur staat aan het water omdat ten tijde van de bouw het transport van goederen en producten van huis naar het land over het water ging.

Om de schuur te kunnen bouwen is de wal uitgegraven. De ramen aan de oostkant komen daardoor net boven het maaiveld uit.

Aan de noordkant, de kant van het Zuiderpad, is een betonnen trap vanaf de weg naar de schuurdeuren.

Aan de westkant, bij het water zit ook een deur. Men kan daar komen over een niet verhard pad van vastgelopen modder dat langs de zuidkant van de schuur naar de deur aan de westkant bij het water voert.

Aan de zuidkant is er op de bovenverdieping (de boetzolder) ook een deur. Later is door de volgende eigenaar Jacob Zwaan aan de zuidkant een duiventil gemaakt.

Houten constructie van het dak.

Trap naar zolder

Van binnenuit kan men naar de zolder door middel van een houten trap vlak bij de schuifdeuren aan de noordkant (kant van het Zuiderpad) en een zich boven de trap bevindend zolderluik. Deze trap is afkomstig uit het oude woonhuis.

Het gebruik van de schuur voor het bedrijf

Op de zolder: gereedschappen, kleden, erwten en bonen. In de tijd dat Andries Smit nog een kleine foeragehandel had stond hier ook de voorraad. Hij kocht in bij Wagemaker in Twisk. Zijn bijnaam was: 't Meêlmuiske'. Andries mestte ook een paar varkens. Door zijn foeragehandel kocht hij het meel voor zijn eigen varkens goedkoop in. Beneden: opslag van bewaarkool, wortels, bieten en uien. In de aardappelkamer stond het pootgoed en de voorraad eetaardappelen voor eigen gebruik.

Tulpenteelt

Op enig moment begon Andries Smit net als veel anderen met de teelt van tulpen. Hij deed heel veel werkzaamheden handmatig.

Na het rooien werden de bollen met de schuit (kloetend) aangevoerd vanaf het land. Aan de westmuur werd in de schuur een tafel gemaakt voor het pellen van de bollen. De tafel bestond uit losse planken die op schragen stonden. Het pel-afval werd zo onder de tafel geschoven (dus niet in manden). Op gezette tijden werd het afval met de schuit afgevoerd en naar het land gebracht waar het in de wal werd gestort.

Ook aan de achterkant waren dubbele deuren, die nu zijn vervangen.

De gepelde tulpen werden in bakken in de aardappelkamer gezet. Daar was het donker en scheurden de tere huidjes niet.

De bollen werden met de hand gesorteerd (gemeten met een bollenmaatje) en geteld en in manden gedaan. Aan de manden werd een kaartje gedaan met naam van de teler, het soort, de maat en het aantal.

De manden moesten allemaal over de betonnen trap naar boven worden gesjouwd. Daarna kwam de vrachtrijder ze ophalen.

Met dank aan de Stichting Historisch Opperdoes en de familie Smit.

Dubbele deuren aan de voorkant